

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adrodd i'r:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	8ed o Chwefror 2016
Pwnc:	Sicrhau gwasanaethau cynaliadwy ac effeithlon ar gyfer y dyfodol: Trawsffurfio Llyfrgelloedd Canlyniadau Ymgynghoriad Gwasanaethau Llyfrgell
Deilydd(ion) Portffolio:	Y Cyngorydd Kenneth Hughes
Pennaeth Gwasanaeth:	Delyth Molyneux
Awdur yr Adroddiad: Rhif ffôn: E-bost:	Rachel Rowlands 01248 752094 rflxh@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Perthnasol i'r holl aelodau etholedig

A –Argymhelliad/Argymhellion a rheswm/rhesymau
<p>Argymhellion</p> <ol style="list-style-type: none"> Ystyried y canlyniadau ymgynghori ar gyfer Arolwg y Gwasanaeth Llyfrgell a Gwybodaeth: Y ffordd ymlaen - Hydref/Tachwedd 2015 – a nodi ymateb dinasyddion Ynys Môn i'r cynigion a'r syniadau a roddwyd ymlaen yn ystod yr ymgynghoriad. Yng nghyd-destun yr angen i'r gwasanaeth llyfrgelloedd geisio cynnig arbedion rhwng 20-60%, parhau i archwilio a chostio modelau pellach posibl yng nghyd-destun y canfyddiadau ymgynghori, fel yr amlinellwyd yn yr arolwg gwasanaeth llyfrgell. Mae angen talu sylw arbennig i effeithiau unrhyw newidiadau ar grwpiau a chymunedau bregus. Yng nghyd-destun b. uchod dylai'r Cyngor ystyried cynnig mwy o'i wasanaethau o'r adeiladau llyfrgell presennol. Tra byddai hyn yn annhebygol o gyflwyno arbedion i'r gwasanaeth llyfrgell ceir posibilrwydd gwireddu arbedion corfforaethol mewn lleoedd eraill ar y cyd â rhaglenni trawsffurfio eraill e.e. gweithio'n gallach. Yng nghyd-destun b. (uchod) ystyried (a chostio) cynnig gwasanaeth llyfrgell model a arweinir gan yr awdurdod ac a reolir gan y gymuned mewn 6 neu 8 o'r llyfrgelloedd rhan amser. Dylai gwasanaethau o'r fath gyfarfod y 18 Hawl Craidd a amlinellwyd ym mhumed Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru 2014 .

- e. Caniatâd i gychwyn trafodaethau ar lyfrgelloedd a reolwyd gan y gymuned gyda Chynghorau tref a chymuned a grwpiau eraill cymunedol, o fewn cyd-destun dyletswyddau statudol y cyngor a Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru.
- f. Ymchwilio i fodel cyfraniad gwirfoddol ar gyfer gweithgareddau gwerth ychwanegol, o fewn cyd-destun dyletswyddau statudol y cyngor a Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru.
- g. Caniatâd i symud i gam 2 o'r broses ymgynghori a chynnal cyfnod pellach o ymgynghori ar y modelau terfynol arfaethedig a gostiwyd ddechrau haf 2016 gyda golwg ar gyflwyno argymhellion terfynol i'r pwyllgor craffu a'r pwyllgor gwaith ddechrau Hydref 2016 gyda'r bwriad o weithredu model gwasanaeth llyfrgell adolygedig yn 2017 - 2018.

Rhesymau

Mae'r agendâu cenedlaethol a lleol a'r heriau ariannol yn ei gwneud yn angenrheidiol i ni adolygu'r modd yr ydym yn darparu ein gwasanaethau Llyfrgell.

Rydym yn gweithio tuag at wireddu'r ymrwymiadau a wnaed yn y Cynllun Corfforaethol ar gyfer CSYM 2013-2017 i:

- Ymchwilio opsiynau a sefydlu darpariaeth Llyfrgelloedd adolygedig.

Bydd hyn yn golygu:

- Cyflwyno model adolygedig ar gyfer gwasanaethau llyfrgell ar yr ynys.
- Sicrhau darpariaeth ffocysedig a chynaliadwy ar gyfer y gwasanaeth hwn.

Rhoddodd y Pwyllgor Gwaith ar 20/07/2015 ganiatâd i'r gwasanaeth Llyfrgelloedd ymgymyd ag ymarfer ymgynghori ar Fodelau Pellach o Gyflwyno. Mae'r Canfyddiadau Ymgynghori ynghlwm.

Mae'r arolwg ymgynghori (Atodiad 1) wedi ymrwymo gyda thros fil o bobl gan arwain at awgrymiadau niferus i wella'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd. Mae'n glir bod yr arolwg ar-lein ac oddi ar-lein a gweithgareddau ymgynghori ychwanegol wedi denu ymateb mawr i gynigion y cyngor. Roedd safbwyntiau wedi eu mynegi'n glir ar yr awgrymiadau gyda llawer o ymatebwyr yn lleisio'u barn ynghylch y modd y dylid cadw eu llyfrgell leol; gan yn aml gynnig awgrymiadau ynghylch y modd y dylid buddsoddi a datblygu llyfrgelloedd ymhellach. Ni wnaeth y rhan fwyaf o ymatebwyr yr arolwg fynd i'r afael â'r angen i wneud arbedion .

Ceir themâu y gellir eu tynnu o'r ymgynghoriad drwyddo draw:

a) Dylai'r Cyngor ymchwilio i gynnig mwy o'i Wasanaethau o'r Llyfrgelloedd

b) Ymddengys bod awydd am lyfrgelloedd a reolir gan y gymuned. Fodd bynnag roedd hynny wedi ei gymedroli'n aml gyda phryderon wedi eu mynegi'n gryf mewn perthynas â staffio, cynaliadwyedd a natur Statudol y Gwasanaeth Llyfrgell. Gall

llyfrgelloedd a reolir gan y gymuned gymryd llawer o ffurfiau, fodd bynnag, ni ellir ond eu cynnwys yn rhan o'r ddarpariaeth statudol os byddant yn cydymffurfio â'r 18 hawl craidd a amlinellwyd yn Mhuned Fframwaith safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru 2014. Mae'r hawliau hyn yn amlinellu'r gwasanaethau a'r cyfleusterau y gall aelodau o'r cyhoedd ddisgwyl y'u darperir gan unrhyw wasanaeth llyfrgell cyhoeddus yng Nghymru (rhestr lawn ar gael fel Atodiad ?).

Galwodd Arolwg Arbenigol Llyfrgelloedd Cyhoeddus yng Nghymru 2014¹ am ymchwiliad pellach i rôl llyfrgelloedd cymunedol yng Nghymru, gan arwain at gomisiynu astudiaeth gan Lywodraeth Cymru, Rhagfyr 2014. Adnabu'r Adroddiad: Ymddiriedolaethau a llyfrgelloedd cymunedol annibynnol yng Nghymru (2014)² bedwar model ar gyfer Cymru, gyda Model C yn cael ei argymhell ar hyn o bryd fel un yn cynnig "y rhagolwg gorau o gynaliadwyedd a hyfywedd, a phwyslais addas ar ansawdd gwasanaeth."

Gall y mathau yma o ddarpariaeth, pan fyddant wedi eu datblygu'n llawn, gynnig y posibilrwydd o gyflwyno arbedion wrth iddynt ddefnyddio gwirfoddolwyr yn cyflwyno gwasanaethau ar y cyd â staff medrus a gwybodus. O ganlyniad, nid yw arbedion gymaint â chyda modelau sy'n dibynnu'n unig neu'n bennaf ar gyrff allanol, ond gallant, o'u gweithredu'n ofalus, gynnig dull cytbwys o ddarparu gwasanaeth, gan sicrhau bod y cyhoedd yn derbyn gwasanaeth llyfrgell cyhoeddus o ansawdd sy'n cyfarfod â gofynion statudol ac nid eu canolbwyntio'n unig ar gyflawni arbedion costau'n unig.

- c) **Cafwyd mynegiant clir o ddiddordeb mewn gwirfoddoli gyda'r gwasanaeth llyfrgell.** Fodd bynnag roedd hwn yn aml wedi ei gymedroli gyda barn gref na ddylai gwirfoddolwyr fod yn lle staff a delir amdanynt. I'r gwrthwyneb roedd barn wedi ei mynegi'n glir na ddylai Gwasanaeth Llyfrgell fel Gwasanaeth statudol gael ei staffio gan Wirfoddolwyr.

B – Pa opsiynau eraill y bu i chi eu hystyried a pham y bu i chi eu gwrthod a dewis/neu ddewis ar gyfer yr opsiwn hwn?

Roedd yn angenrheidiol ymgymryd â rhaglen ymgynghori gynhwysfawr gyda'r cyhoedd, gyda phartneriaid a chyda grwpiau defnyddiwr penodol. Adroddir am y canfyddiadau ymgynghori yn Atodiad 1

C – Pam y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Ceisir cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith er mwyn ymgymryd â gwaith pellach yn unol â'r

¹ <http://gov.wales/topics/cultureandsport/museums-archives-libraries/libraries/public-libraries-review/?lang=en>

² <http://gov.wales/docs/drah/publications/150211-independent-trusts-community-libraries-en.pdf>

argymhellion gyda defnyddwyr llyfrgelloedd a phartneriaid eraill. Ceisir caniatâd i Symud i gam 2 o'r broses ymgynghori ac arwain cyfnod pellach o ymgynghori ar y modelau terfynol arfaethedig a gostiwyd yn gynnar yn haf 2016 gyda golwg ar gyflwyno argymhellion terfynol i'r pwyllgor craffu a'r pwyllgor gwaith ddechrau Hydref 2016 gyda bwriad o weithredu model gwasanaeth llyfrgell adolygedig yn 2017-2018

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydyw

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwyd gan y Cyngor?

Ang.

DD – Â phwy y bu i chi ymgynghori?		Beth a ddywedwyd ganddynt?
1	Prif Weithredwr / Tim Arweinyddiaeth Strategol (TAS/SLT) (gorfodol)	Yn cytuno gyda chynnwys yr adroddiad.
2	Cyllid / Adran 151 (gorfodol)	
3	Swyddog Cyfreithiol/Monitro (gorfodol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGaCh)	
7	Craffu/Sgriwtini	I'w drafod yng nghyfarfod sgwrtini corfforaethol ar y 01/01/16
8	Aelodau Lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E – Risgiau ac unrhyw liniaru (os yw'n berthnasol)

1	Economaidd	
2	Gwrth-dlodi	Mae effaith yr adolygiad ar grwpiau megis y di-waith yn cael ei ystyried o fewn y rhaglen trawsnewid llyfrgelleodd.
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	Mae'r asesiad(au) effaith a chydraddoldeb o'r gwahanol fodelau yn barhaus, bydd yn arwain at asesiadau effaith o fewn y camau

		nesaf o'r prosiect.
6	Cytundebau Deilliant	
7	Arall	

F - Atodiadau:
Atodiad 1: Arolwg y Gwasanaeth Llyfrgell a Gwybodaeth: Y ffordd ymlaen - Canfyddiadau'r ymgynghoriad.

FF – Papurau cefndirol (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

ATODIAD 1

Arolwg Gwasanaeth Llyfrgell a Gwybodaeth: Y Ffordd Ymlaen. CANFYDDIADAU YMGYNGHORIAD 2015

1 CYFLWYNIAD

1.1 Digwyddodd yr ymgynghoriad hwn dros gyfnod o chwe wythnos yn nhymor yr hydref 2015. Yn dilyn cyhoeddi y canlyniadau ac adroddiadau dilynol bydd y Cyngor yn cynnal ymgynghoriad mwy manwl ganol 2016.

1.2 Pwrpas yr ymgynghoriad hwn yw darganfod:

- Beth y mae trigolion ei eisiau a'i angen gan eu gwasanaeth llyfrgell
- Lle byddai trigolion yn hoffi cael mynediad i wasanaethau llyfrgell a sut y gellid eu cyflwyno y tu allan i adeiladau llyfrgelloedd
- I ba raddau y byddai trigolion yn hoffi dod yn gysylltiedig â rheoli a rhedeg eu llyfrgelloedd lleol
- Llywio'r broses gwneud penderfyniadau

1.3 Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn ailgynllunio ei wasanaethau llyfrgell ar gyfer y dyfodol, yn unol ag anghenion newidiol dinasyddion. Ar yr un pryd, mae angen i'r cyngor wneud arbedion sylweddol i lawer o wasanaethau, yn cynnwys llyfrgelloedd.

1.4 Er mwyn parhau i ddarparu gwasanaeth sy'n gwasanaethu defnyddwyr presennol, ond sydd hefyd am fynd i'r afael ag anghenion rhai nad ydynt yn ddefnyddwyr presennol, mae angen **dealltwriaeth drwyadl o anghenion a hoffterau dinasyddion.**

1.5 Mae'r adroddiad hwn yn cyfathrebu crynodeb o ganfyddiadau ymarfer ymchwil ac ymgynghori a gynhaliwyd o fis Hydref hyd ddiwedd Tachwedd 2015. Bwriedir i'r adroddiad roi **mewnbyn i'r drafodaeth barhaus ynghylch dyfodol llyfrgelloedd Ynys Môn**, gan ddarparu tystiolaeth i bob parti gyfeirio ato.

1.6 Bwriad yr ymgynghoriad hwn oedd cael barn pobl y Sir gyfan, ar yr hyn y mae dinasyddion ei eisiau a'i angen o wasanaethau llyfrgell. Ymgynghorwyd ar ystod eang o gynigion posibl. Rhoddodd pobl eu barn hefyd yn fwy cyffredinol am y rhan yr oeddent yn gweld llyfrgelloedd yn ei chwarae yn eu cymunedau a'r gwahanol wasanaethau y gellid eu darparu i gyfarfod yn well ag angen cymunedol.

1.7 Mae pob ymateb i'r ymgynghoriad, yn eu ffurfiau amrywiol, wedi eu cydnabod ac wedi eu ystyried wrth gynhyrchu'r adroddiad hwn. Lle cyflwynwyd sylwadau cyffredinol drwy'r sianelau ymgynghori ffurfiol maent wedi eu dadansoddi a'u cynnwys fel "themâu ymateb" o fewn yr adroddiad hwn.

1.8 Roedd mwyafrif yr ymatebwyr yn gwrthwynebu newid ac yn lleisio'u barn ynghylch y modd y dylai eu llyfrgell leol gael ei chadw; gan yn aml gynnig awgrymiadau ynghylch y modd y gellid buddsoddi mewn llyfrgelloedd a'u datblygu ymhellach. (mae 75% yn cytuno'n gryf neu'n cytuno â'r opsiwn dim newid)

1.9 Nid aeth llawer o'r ymatebwyr i'r ymgynghoriad i'r afael â'r angen am arbedion. Ymgysylltodd tros fil o bobl gyda'r ymgynghoriad, gan arwain at awgrymiadau niferus i wella'r Gwasanaeth Llyfrgell.

1.10 O'i chymharu ag ymarferion ymgynghori tedyg bu i holiadur ar-lein ac oddi ar-lein Ynys Môn ddenu ymateb dymunol o uchel. (1,081ymateb cyflawn)

1.11 **Mae Deddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964** yn gosod allan y **ddyletswydd statudol** i bob awdurdod lleol ddarparu gwasanaeth Llyfrgell cynhwysfawr ac effeithlon, mewn cyd-destun o angen lleol: hynny yw, yn benodol anghenion y rhai sy'n byw, yn gweithio ac yn astudio yn yr ardal leol.

Mae Deddf 1964 yn gosod dyletswydd ar yr Ysgrifennydd Gwladol i oruchwylio a hybu'r gwasanaeth llyfrgell cyhoeddus a sicrhau fod awdurdodau lleol yn cyflawni eu dyletswyddau, yn ogystal mae'n rhoi hawliau arbennig iddo weithredu lle mae awdurdod lleol yn torri ei ddyletswydd¹

1.12 Mae gofynion statudol darpariaeth gwasanaeth llyfrgelloedd cyhoeddus yng Nghymru wedi eu diogelu gan Ddeddf Llyfrgelloedd ac Amgueddfeydd Cyhoeddus 1964. **Mae Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru** yn caniatáu i ni asesu a yw gwasanaethau llyfrgelloedd yng Nghymru yn cydymffurfio â'u dyletswyddau o dan Ddeddf 1964. Maent hefyd yn asesu effeithlonrwydd yn nhermau'r modd o gyflwyno gwasanaethau llyfrgell yng Nghymru.²

Bydd rhaid i unrhyw batrwm darparu yn y dyfodol dalu sylw dyledus i Ddeddf Llyfrgelloedd ac Amgueddfeydd Cyhoeddus 1964 a pherfformiad yr Awdurdod yn erbyn Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru.

NODAU

2.1 Aeth yr ymgynghoriad at i ateb nifer o gwestiynau:

- **Beth mae dinasyddion Ynys Môn a phartneriaid ei angen o'u gwasanaeth?**
- **Casglu barn ar restr hir o opsiynasu posibl.**
- **Pa syniadau sydd gan dinasyddion a phartneriaid ar gyfer gwella'r gwasanaeth?**

2.2 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno'r atebion a gafwyd i'r cwestiynau hyn yn ystod yr ymgynghoriad.

3 METHODOLEG

3.1 Mae'r adroddiad yn cyfeirio at ganfyddiadau o ystod o weithgareddau, a oedd yn tynnu ar wahanol fethodolegau casglu data.

Beth	Lle a pham	Pwy
Arolwg ymgynghoriad	Ar lein ac ar bapur	Unrhyw ddinesydd. Cyfrannodd 1,081 o bobl eu barn yn y

¹ Cymerwyd o Adran y Cyfryngau Diwylliannol a Chwaraeon http://www.culture.gov.uk/what_we_do/libraries/3416.aspx

² <http://wales.gov.uk/topics/cultureandsport/museumsarchiveslibraries/cymal/libraries/wpls/?lang=en>

agored		ffordd hon
Arolwg Ymgynghori Partneriaid / Rhanddeiliaid	Ar lein ac ar bapur	Yn agored i unrhywun fodd bynnag anfonwyd gwahoddiadau i gwblhau i restr o randdeiliaid. Derbyniwyd 31 o ymatebion.
Arolwg Staff	Electronig ac ar bapur	Pob aelod o staff
Ymgynghoriad Pobl Ifanc	4 Ysgol Uwchradd, sesiynau byr fyfyr amser cinio	Unrhyw ddisgyblion
Sesiynau Allgyrraedd	Clwb Dros 50 Amlwch Clwb Dros 50 Moelfre Cymdeithas Pobl Fyddar Gogledd Cymru Grŵp Darllen a Gwrando Sesiwn Llais Ni Iaith a Chwarae Fforwm Tai Gwarchod 4 x Arolwg stryd	Defnyddiwyd holiadur agored llawn a mewnbynnwyd ymatebion a'u cynnwys yn yr holiadur agored Aelodau fforwm Llais Ni Unigolion yn mynychu'r sesiwn 80 o gyfranogwyr 100 o ymatebwyr yn fras

3.2 Cynhaliwyd yr Ymgynghoriad yn ystod Hydref a Thachwedd 2015:

3.3 Y dulliau a ddefnyddiwyd oedd:

1. Arolwg ymgynghoriad agored: Holiaduron papur ac ar lein (sampl hunan-ddethol)
2. Sesiynau grŵp trafod a gynhaliwyd gyda grwpiau a dargedwyd – e.e. Clybiau Pobl Hŷn; Iaith a Chwarae; fforwm tai gwarchod; rhai yn eu harddegau / pobl ifanc.
3. Sesiynau grŵp trafod gyda staff a holiadur staff
4. Holiadur papur ac ar lein ar gyfer Partneriaid a Rhanddeiliaid
5. Gohebiaeth a dderbyniwyd – llythyrau

4 NEGESEUON ALLWEDDOL O'R YMGYNGHORIAD

4.1 Mae'r negeseuon allweddol a ganlyn yn grynodedd lefel uchel o'r prif bwyntiau a wnaed yn rhan o'r ymgynghoriad. Nid ydynt wedi eu bwriadu i fod yn llwyr gynrychioliadol; maent yn adlewyrchu sylwadau a wnaed drwy'r amrywiaeth o wahanol sianelau sydd ar gael:

- Mae pobl sydd yn defnyddio'r gwasanaeth llyfrgell eisiau gweld eu gwasanaeth lleol yn datblygu ymhellach, y tu hwnt i'r ddarpariaeth bresennol. Ceir syniadau amrywiol ac weithiau anghyson ynghylch yr hyn yw llyfrgell a sut y gall neu y dylai ddatblygu.
- Gwelir gwerth mawr yn y gwasanaeth llyfrgell presennol ac nid yw ymatebwyr yn deall pam y byddai'r Cyngor yn ceisio gwneud arbedion mawr yn y gwasanaeth hwn.
- Mae yna awydd am beth newid ac mae rhai ymatebwyr yn awyddus i gyfleoedd gael eu harchwilio ynghylch gwahanol ddefnyddiau a gwasanaethau y gellid eu darparu o fewn llyfrgelloedd, er y dylai'r gwasanaeth aros o dan reolaeth awdurdod lleol.
- Ceir neges glir o bob gweithgaredd ymgynghori fod lle i ymchwilio i gynnig mwy o fynediad i wasanaethau'r Awdurdod drwy'r llyfrgelloedd lleol.
- Ceir thema ailadroddus bod llyfrgelloedd wedi eu marchnata'n wael ar hyn o bryd ac mae'r modd y cyfathrebir gwybodaeth am weithgareddau angen llawer o welliant.

- Mae yna awydd i weld gwirfoddolwyr yn cynorthwyo i cyflwyno'r Gwasanaeth, fodd bynnag mae'r sylwadau'n datgan yn glir na ddylai gwirfoddolwyr gymryd lle staff a gyflogir.
- O'r rhai nad ydynt yn Defnyddio a ymatebodd i'r holiadur:

Dywedodd 78% y byddent yn hoffi gweld mwy o Wasanaethau'r Cyngor yn cael eu cyflwyno / ar gael o'r llyfrgell leol.

Mynegodd 15% y gallai oriau agor gwahanol eu hannog i ddefnyddio'r Gwasanaeth, dywedodd 15% pellach y gallai detholiad mwy o lyfrau eu hannog a dywedodd bron i 19% bod angen gwell marchnata ar y gwasanaethau sydd ar gael.

Mynegodd bron i hanner (47%) y byddent yn annhebygol o ddefnyddio'r gwasanaeth llyfrgell yn y dyfodol.

5 DADANSODDIAD O AROLWG YMGYNGHORI AGORED (Yr holiadur ar lein ac oddi ar lein): Gellir dod o hyd i gopi o'r arolwg ymgynghori agored yn Atodiad 1

5.1 Cyfyngiadau i'r Arolwg

Mae canlyniadau'r arolwg hwn yn cynrychioli barn y bobl hynny a gymerodd ran. Fel ymgynghoriad cyhoeddus agored, ni ddefnyddiwyd unrhyw dechneg samplu i gynhyrchu ymchwil gynrychioliadol – mae'r ymateb yn hunan-ddetholiadol gan y gallai unhywun â diddordeb gymryd rhan, ac nid yw felly'n ystadegol gynrychioliadol. Wrth edrych ar yr ymateb a sut yr aeth yr ymgynghoriad yn ei flaen, gellir gwneud y sylwadau a ganlyn. Cyflwynir sylwadau air am air ac yn yr iaith y'u derbyniwyd.

5.2 Cyfanswm yr holiaduron arolwg ymgynghori agored a ddychwelwyd oedd 1,081; 624 copi caled/papur; cwblhaodd 457 ar lein.

5.3 Penawdau'r rhai a ymatebodd i'r Holiadur Ymgynghori agored yw:

- Mynegodd 94.5% (1011) o ymatebwyr eu bod yn ddefnyddwyr gwasanaeth llyfrgell Ynys Môn
- Roedd 67.71% (692) yn fenywaidd
- Roedd llai nag 1% (14) yn drawsrywiol
- Roedd 50.58% (523) dros 66 oed
- Roedd 2.07% (20) yn Ddu neu'n Ethnigol Ieiafrifol (BME) (pob. Ynys Môn =1.2%)
- Dywedodd 97.93% o'r bobl a atebodd y cwestiwn am ethnigrwydd eu bod yn Wyn
- Roedd 15.31% (150) yn anabl
- Roedd 4.8% (40) yn Lesbiaid yn Hoyw neu'n Ddeurywiol (LGB)
- Mae gan 67% (652) grefydd neu gred grefyddol
- Mae 49.24% yn cerdded i'r llyfrgell³

³ Gallai ymatebwyr nodi mwy nag un ffordd o deithio

- Mae 13.59% yn defnyddio cludiant cyhoeddus i gyrraedd llyfrgell³
- Mae 63.95% yn teithio i'r llyfrgell gyda char/beic modur³
- Nid yw 35% o'r ymatebwyr yn berchen cyfrifiadur, Smartphone, gliniadur neu ddyfais arall
- Mae 24.75% yn defnyddio'r cyfleusterau Cyfrifiadurol
- Nid oes gan 19.66% gysylltiad rhyngrwyd
- Mae 94.14% o'r ymatebwyr yn mynegi mai benthyg llyfrau yw eu prif reswm dros ddefnyddio'r Gwasanaeth
- Mynegodd 21.9% nad oeddent yn gwybod am y gwasanaethau ar lein a oedd ar gael.
- Mae'n well gan 49.06% o'r ymatebwyr hynny nad ydynt yn defnyddio'r gwasanaeth llyfrgell brynu eu llyfrau eu hunain
- Mae 18.87% yn nodi diffyg amser fel y prif reswm i beidio â defnyddio'r gwasanaeth

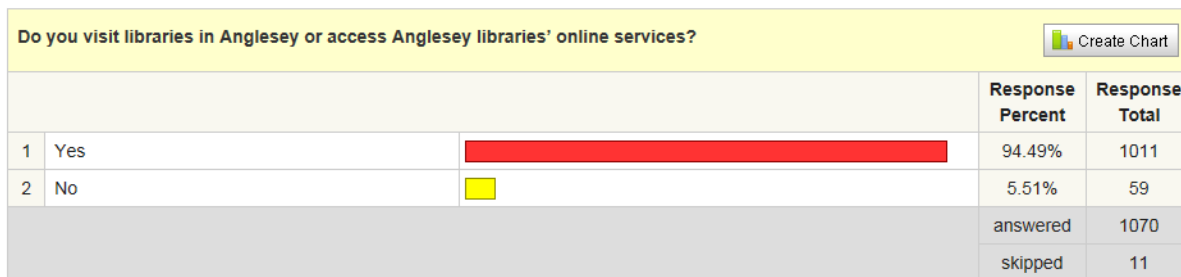
5.4 Mae taeniad oedrannau ymatebwyr i'r arolwg fel a ganlyn:

Age			Response Percent	Response Total
1	0 - 15		1.45%	15
2	16 - 20		0.77%	8
3	21 - 45		19.44%	201
4	46 - 65		27.76%	287
5	66 - 74		28.63%	296
6	75 and over		21.95%	227
			answered	1034
			skipped	47

5.5 Y dadansoddiad yn nhermau rhyw yw:

Sex			Response Percent	Response Total
1	Male		31.21%	319
2	Female		67.71%	692
3	Prefer not to say		1.08%	11
			answered	1022
			skipped	59

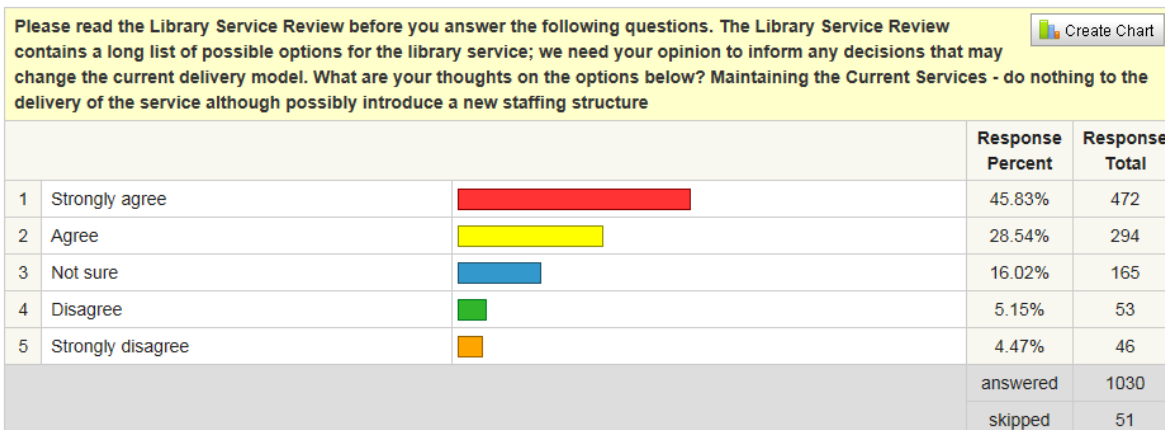
5.6 Y dadansoddiad o ddefnyddwyr / rhai nad ydynt yn defnyddio yw:

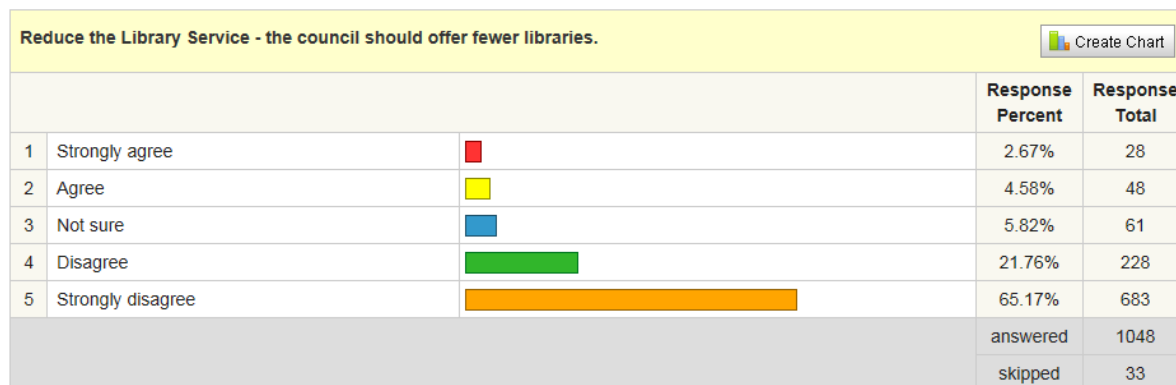
5.7 Denodd yr holiadur yn bennaf ymateb aelodau presennol llyfrgelloedd (94%). Mae hyn yn gyson ag arolygon cyffelyb mewn lleoedd eraill, fodd bynnag er mwyn sicrhau bod llais rhai nad ydynt yn defnyddio yn cael ei glywed a'i gynnwys, cynhaliwyd nifer o weithgareddau ychwanegol ac fe adroddir arnynt ar wahân isod a all oleuo'r drafodaeth.

6.0 YMATEBION CWESTIYNAU UNIGOL I'R HOLIADUR AGORED

6.1 Cynnal y Gwasanaethau Presennol - gwneud dim byd i gyflwyniad y gwasanaeth er o bosibl gyflwyno strwythur staffio newydd

6.2 Lleihau'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd - Dylai'r cyngor gynnig llai o lyfrgelloedd

6.3 Lleihau'r Gwasanaeth Llyfrgell – Dylai'r cyngor gadw pob Llyfrgell ond eu hagor am lai o oriau

Reduce the Library Service - the council should keep all of the libraries but open them for fewer hours.			Create Chart	
			Response Percent	Response Total
1	Strongly agree		2.90%	30
2	Agree		17.12%	177
3	Not sure		16.63%	172
4	Disagree		25.44%	263
5	Strongly disagree		37.91%	392
			answered	1034
			skipped	47

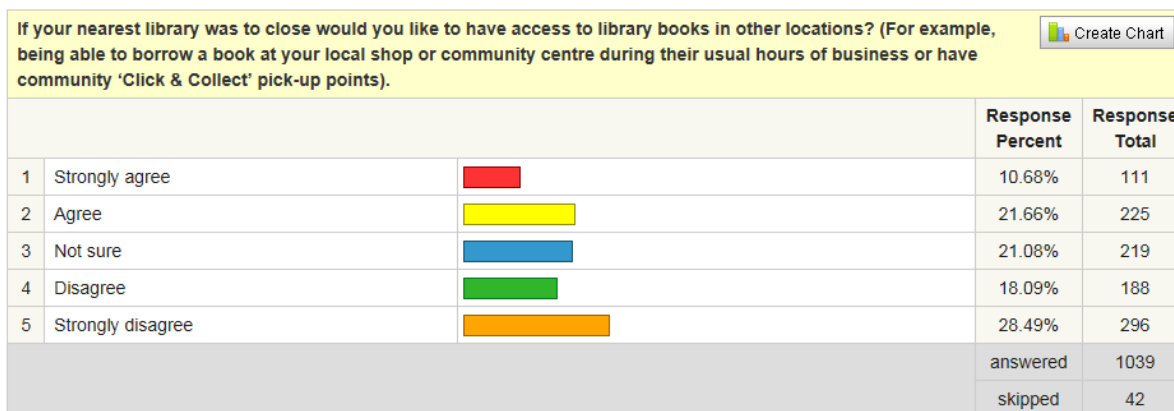
6.4 Lleihau'r Gwasanaeth Llyfrgell - Dylai'r cyngor roi'r gorau i'r gwasanaeth llyfrgell symudol (ond parhau i gynnig gwasanaeth caeth i'r tŷ)

Reduce the Library Service - The council should stop the mobile library service (but continue to offer a housebound service).			Create Chart	
			Response Percent	Response Total
1	Strongly agree		5.18%	54
2	Agree		16.68%	174
3	Not sure		18.98%	198
4	Disagree		23.68%	247
5	Strongly disagree		35.47%	370
			answered	1043
			skipped	38

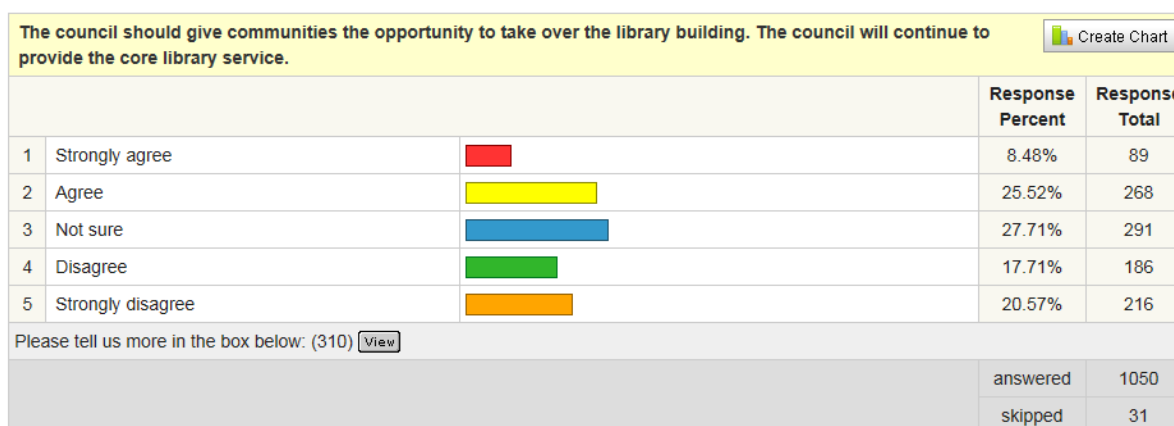
6.5 Dylai'r cyngor ystyried cynnig y gwasanaeth llyfrgell o leoliadau gwahanol (er enghraifft canolfannau cymunedol, ysgolion, cyfleusterau gofal ychwanegol)

The council should consider offering the library service from alternative venues (for example community centres, schools, extra care facilities).			Create Chart	
			Response Percent	Response Total
1	Strongly agree		5.48%	57
2	Agree		19.81%	206
3	Not sure		21.06%	219
4	Disagree		23.65%	246
5	Strongly disagree		30.00%	312
			answered	1040
			skipped	41

6.6 Pe bai eich llyfrgell agosaf yn cau a fydddech yn dymuno cael mynediad i lyfrau llyfrgell mewn lleoliadau eraill? (Er enghraifft, gallu benthycu llyfr yn eich siop neu ganolfan gymunedol leol yn ystod eu horiau busnes arferol neu gael pwyntiau codi 'Clic a Chasglu')

6.7 Dylai'r cyngor roi'r cyfle i gymunedau gymryd rheolaeth o adeiladau llyfrgell. Bydd y cyngor yn parhau i ddarparu'r gwasanaeth llyfrgell craidd

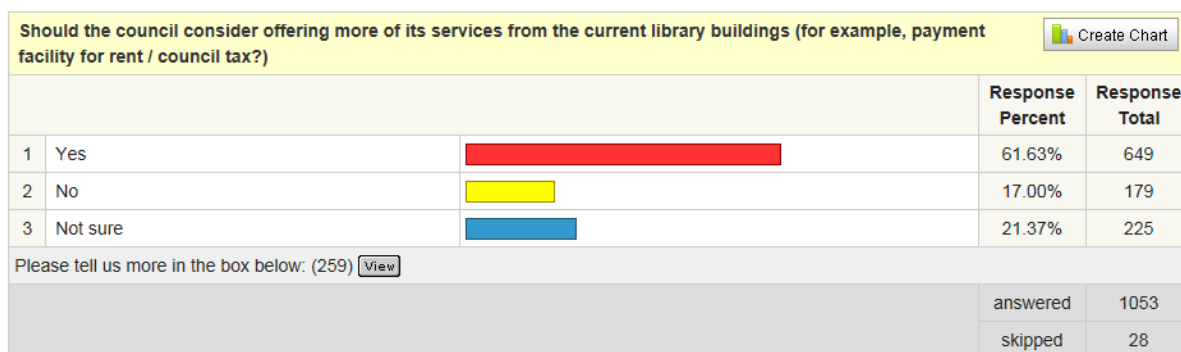
Detholiad o sylwadau (allan o'r 310)

- a. Would these volunteers be centrally organised by the Council - what would happen if one was sick and a replacement must be found, what about H&S matters, data protection if they use the computer based record system. Would not all of this involve additional costs for the Council so would this really save funds? Would any volunteer have relevant Criminal Records checks?
- b. Given the relatively low running cost of your library buildings in the scheme of things and especially in the context of their worth, I fail to see how this will save money. I think that sustainability could be a problem. Libraries are too important to the fabric of our society to be messed about with. How many council facilities can our communities effectively run? I think managing this kind of model could prove more expensive than leaving well alone.
- c. I don't use the library service at the moment, through lack of time and inconvenient opening hours BUT I know their worth in our society. Where else is free? Internet access is vital in this area? Does the council not care about the vulnerable people of Anglesey, the Elderly,

the Children? Why are you even looking at cutting this service? And 60%? Come on.. We deserve and need a first rate library service.

- d. If the library is kept exactly as it is then this would be a good option.
- e. mae rhai pobl ddim yn gallu defnyddio'r llyfrgell yn ystod y dydd oherwydd gwaith ayyb a wedyn ar penwythnosau mae'r llyfrgell wedi cau. Mi fasa cael y cyhoedd i helpu gyda rhedeg y llyfrgell yn syniad da a hefyd helpu pobol hefo sgiliau newydd.
- f. Y logistics o gael y gymuned i redeg llyfrgell yn anodd. Angen rota o wirfoddolwyr / pobl sydd yn fodlon helpu ac angen unigolion wrth gefn rhag ofn bod rhai pobl yn sâl / ar wyliau. Unigolion y gymuned ddim o angenrheidrwydd efo'r wybodaeth berthnasol am sustem y llyfrgell / technoleg gwybodaeth.
- g. If there is no other alternative then a community run service would be preferable to no service at all. However, the training and knowledge of current library staff could not be replicated overnight. The helpful guidance we receive at present would be replaced with nothing much more than an administrative staff dealing with checking books in/out.

6.8 A ddylai'r cyngor ystyried cynnig mwy o'i wasanaethau o'r adeiladau llyfrgell presennol (er enghraifft cyfleuster talu ar gyfer rhent/treth y cyngor)?

Detholiad o sylwadau (259)

- a. People enjoy the social aspect of libraries, the elderly in particular, who, for the most part, do not wish to engage or do not have facility with internet-based payment systems. Many young people, people in transit and those whose situation do not permit them to have banking facilities (and so unable to gain an internet account) would also benefit.
- b. My dad is old and can no longer pay at the Council offices. Paying at the library would make things easier for him, and give him somewhere to socialise.
- c. You would need more staff working at the library, from what I've seen at both libraries I use they are busy doing library work and there seems less staff there now.
- d. I think the council could offer much more from it libraries, there must be lots of examples of places where this works. Library staff are already experts at customer care and helping people with their information needs. Make better use of them.

- e. The Council should use libraries and library buildings to deliver its services where they are needed. You have the infrastructure, use it.
- f. The libraries could be adapted so that council workers can use the spaces there or 'hot' desk. Even external agencies or grants that could buy office space e.g. Flying start
- g. Mi ddylai pob un o wasanaethau'r cyngor fod yn cael cynrychiolaeth o leiaf unwaith y mis mewn llyfrgelloedd neu mewn mannau eraill o fewn cymunedau. Mae'n hanfodol yn yr oes sydd ohoni fod trigolion yn gallu cael cyswllt gan adranau o'r cyngor yn agos at eu cartrefi. Mae'r Cyngor yn bodoli i weithredu ar ran trigolion yr ardal nid i'w cadw nhw ar hyd braich a'u trin fel niwsans! Po fwyaf o wasanaethau all gydweithio a'r gwasanaeth llyfrgell gorau oll ac fe fyddai'r cyhoedd, am unwaith, yn gweld y Cyngor yn gweithredu ar addewid mewn Cynllun Corfforaethol. (llyfrgelloedd yn ddrws ffrynt i'r Cyngor)

6.9 A fydddech yn cefnogi model lle mae elusennau, busnesau neu fentrau cymdeithasol yn rhedeg rhai rhannau o'r gwasanaeth llyfrgell?

Would you support a model where charities, businesses or social enterprises run some parts of the library service?			Response Percent	Response Total
1	Yes		30.25%	317
2	No		38.93%	408
3	Not sure		30.82%	323
Please tell us more in the box below: (214) View			answered	1048
			skipped	33

Detholiad o Sylwadau (214)

- a. This model is highly prone to failure, and the statutory delivery is likely to suffer and lead to problems of compliance with standards
- b. The library service needs to be a core council service. It's too precious to mess about with. Anglesey is not London
- c. Os na fyddai llyfrgell ar gael, byswn, ond gwell gennyf y sefyllfa fel y mae
- d. It might change the ethos but it would make it possible for the service to remain available which is preferable to no service.
- e. Maybe a business would make a better job of running some aspects of it.
- f. Such schemes don't work in the long term.
- g. Angen ymchwil manwl gyntaf i sicrhau bod yna gyrff neu unigolion allan yn y gymuned fyddai'n fodlon gwneud hyn dros dymor hir.

- h. I think local authority control and accountability is very important. I would not like to see the democratic nature of Welsh society weakened by libraries being privatised by stealth. Local authority control ensures equal opportunities for all users and ensures a statutory service level for all users.
- i. yes if it saves the council money
- j. Mae'n debyg y gallai elfennau o'r gwasanaeth gael ei gynnig gan endyd ar wahan i'r awdurdod lleol - mae enghreifftiau lle mae gwasanaethau danfon llyfrau i'r cartref yn gweithio yn effeithiol iawn mewn rhannau o'r DU gyda gwirfoddolwyr neu fudiadau gwirfoddol yn cynnig y gwasanaeth. Rhaid cofio fodd bynnag, mai cyfrifoldeb yr awdurdod ydi cynnig y gwasanaeth llyfrgell yn y pendraw. Petai methiant mewn gwasanaeth sydd wedi ei allanoli faint fyddai'n gostio i ail sefydlu'r gwasanaeth hwn o fewn yr awdurdod er mwyn osgoi bod yn gweithredu'n groes i'r Ddeddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus 1964?

6.10 A fydddech â diddordeb mewn:

Would you be interested in			Response Percent	Response Total
1	providing access to library services from within your existing business?		4.59%	9
2	providing access to library services from your community venue?		18.37%	36
3	assisting with the delivery of the library service as a community group?		18.37%	36
4	assisting with the delivery of the library service as a volunteer?		73.98%	145
Please tell us more about you or your business / community group (we will not publish this information; we will only use it to contact you to discuss this question further). (160) View			answered	196
			skipped	885

Detholiad o Sylwadau (160)

- a. Libraries should remain staffed by trained qualified staff. Volunteers could add extras but looking at the staffing levels in the review I cannot see how you have any scope to reduce your staffing levels.
- b. Service manager for Royal voluntary service. Intetested in a community group for older people.
- c. no i already volunteer at a community shop and at beumaris canolfan i cannot spare any more time
- d. I'm a semi-retired academic so could perhaps help BUT I would not consider it appropriate to replace knowledgeable and trained library staff. Providing support if helpful might be useful.
- e. Ffordd trwy'r drws cefn gan y Cyngor ydi hyn o geisio twyllo'r cyhoedd i feddwl bod gwasanaeth yn parhau, ond mewn gwirionedd, trwy dorri'n ôl ar arbenigedd y staff presennol. Mae angen i'r Cyngor dderbyn bod cyrchu gwybodaeth, llenyddiaeth a bydolwg aeddfed, lle mae trigolion y Sir yn gallu darllen eu ffordd ymlaen yn y byd, yn hollbwysig.

- f. Byddwn yn hapus i gynorthwyo ymhen 2 flynedd (ar ôl ymddeol) gan bod darllen mor bwysig i mi, a bod llyfrgelloedd yn bwysig i mi gael mynediad i lyfrau yn fy mlynnyddoedd glasoed. Byddwn am i ieuencid heddiw gael yr un cyfle.
- g. Anglesey council should be more open minded about employing unpaid volunteers to run or be a part of the council services across the board. i.e. administration, library services etc.

6.11 A oes gennych syniadau neu awgrymiadau gwahanol yr ydych yn meddwl y dylem archwilio iddynt? Dywedwch wrthom yn y blwch isod.

Do you have alternative ideas or suggestions you think we should explore? Please tell us in the box below.		
	Response Percent	Response Total
1 View	100.00%	272
	answered	272
	skipped	809

Detholiad o ymatebion (272)

- a. I think the council should look further at the worth of libraries in terms of social benefits, literacy levels and just plain old somewhere to go. The review doesn't say how what percentage of the councils spend is spent on libraries but I bet its tiny. They give us so much for so little. Please respect that.
- b. I think one message that comes through clear in the documents is how much the library service does for how little. Nurture them don't smother them. I will now see about joining so I can use the online library service. Market the Service better. It won't save money but will increase use.
- c. keep Llangefni and Holyhead as main libraries - close all others
- d. Penderfynu fod gwasanaeth yn golygu buddsoddiad; Mae buddsoddiad yn golygu parchu safonau a sgiliau staff presennol; Mae llyfrgell yn adnodd pwysig, sy'n denu pobol i mewn at wybodaeth a llenyddiaeth; Mae mynediad at y we yn angenrheidiol, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig.
- e. Credaf y dylech ystyried cau y llyfrgelloedd sydd yn perfformio salaf yn ôl eich arolwg o'r gwasanaeth a defnyddio'r gweithwyr o'r lleoliadau rheini i gryfhau yr hyn y gallwch ei gynnig mewn lleoliadau eraill
- f. What about expanding income generating activities in the current library locations? The Service Review document is mainly looking at reducing costs. Consider income generating activities as well, such as a self-service cafe (explore external business to provide and commission paid to libraries). Consider increasing late fees. Annual library events for raising funds targeted for families and/or elderly populations.
- g. If libraries were to close then an extension of the mobile system might be considered. Two, at least, visits per week to a particular location, to cover early evening and daytime slots. it might be possible to tie in with particular village events such as pensioners lunches or youth clubs. This is something that volunteers could help with.
- h. It is a waste of the library building for it to be shut a lot of the week. Other council services could be run from there. Art classes, drop in info sessions, age concern type meeting. Couldn't council charge groups to run other stuff or have paying classes. Holiday clubs for kids, home work clubs etc.

- i. It is a duty of the local authority to provide essential services to the community – providing a library is one of them.

7 HOLIADUR PARTNERIAID/RHANDDEILIAID

7.1 Roedd yr Holiadur Partneriaid/ Rhanddeiliaid yn dilyn yr un fformat â'r holiadur agored yn nhermau opsiynau ar gyfer y dyfodol ond yn cynnwys cwestiynau mwy penodol yn nhermau'r modd y mae'r gwasanaeth llyfrgell o fantais i'r sefydliad a'i gleientiaid/ ei ddefnyddwyr. Gellir dod o hyd i gopi yn Atodiad 2

7.2 Nifer yr holiaduron a ddychwelwyd oedd 31. Adroddir ar sylwadau yn eu cyfanrwydd oherwydd y niferoedd isel a dderbyniwyd.

7.2.1 A yw eich asiantaeth / sefydliad yn gweithio mewn partneriaeth â'r gwasanaeth llyfrgelloedd?

Does your agency / organisation work in partnership with the library service?			Create Chart	
			Response Percent	Response Total
1	Yes		69.23%	18
2	No		30.77%	8
Please tell us more in the box below: (14) View				
			answered	26
			skipped	5

7.2.2 Pa mor bwysig yw'r gwasanaeth llyfrgelloedd i'ch gwaith?

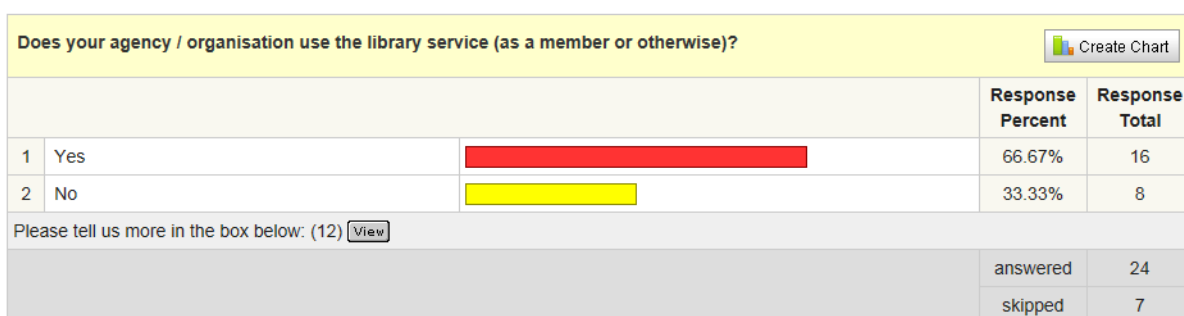
If you answered 'Yes', how important do you think the library service is to your work?			Create Chart	
			Response Percent	Response Total
1	1 Very important		66.67%	12
2	2		27.78%	5
3	3		0.00%	0
4	4		0.00%	0
5	5 Not at all important		5.56%	1
			answered	18
			skipped	13

7.2.3 Os bu i chi ateb ‘Na’ a oes modd y gallai partneriaeth â’r gwasanaeth gynorthwyo eich sefydliad i gyflawni ei nodau. Dywedwch wrthom isod.

Pob un o’r 8 ymateb

- a. Na, mae gymaint o adnoddau ar gael ar y we erbyn hyn nid ydym angen y gwasanaeth fel yr oeddw yn y gorffennol.
- b. Oes
- c. If the school was able to directly order books or a mobile service could visit the school on a regular basis
- d. There is considerable scope to develop and bring collaborative initiatives that involves the library service skills set and resources to benefit Agoriad and its subsidiaries in their quest to enhance the employment and training opportunities of those disabled and disadvantaged on the island
- e. I do think there is scope for the council to remodel some of its service provision for people with learning disabilities and mental health problems so that, instead of day centres and existing day opportunities, a more work-focussed approach is taken. This could mean remodelling libraries as a social services supported social enterprise.
- f. Mae hynny yn bosib gan ein bod yn wasanaeth I cyhoedd Llangefni a'r dalgylch.
- g. Rydym yn Gyngor Cymuned sydd am sicrhau bod gwasanaethau a chyfleoedd ar gael drigolion ein ardal.
- h. No

7.2.4 A yw eich asiantaeth / sefydliad yn defnyddio’r gwasanaeth llyfrgell?

Pob un o’r 8 ymateb

- a. Defnyddwyr
- b. All teachers have class membership cards for each class of pupils to choose their own reading books. Teachers also use the service to source reference books for term topics
- c. we have clients who use the library service on a regular basis as part of job seeking or gathering information.
- d. We do not use the library formally as an organisation. However, some of our staff and some of the people we support will be library users

- e. We encourage clients to use the library for internet access
We meet clients for 121 support sessions in the library
We recently held a 'reading week' with clients, encouraging them to get a library card and read more
- f. Many older people are members of libraries. We also target groups of older people to participate in learning opportunities within libraries and ageing well centres.
- g. defnyddio fel unigolyn
- h. Mae nifer o aelodau'r CYngor yn ddefnyddwyr cyson o'r llyfrgell yn Amlwch a hefyd y bws sydd yn ymweld a chymunedau lleol
- i. Byddaf yn benthyg llyfrau yn rheolaidd i ddefnyddio yn ein sesiynau
- j. Mae llawer o' cwsmeriad yn defnyddio'r gwasanaeth.
- k. Vital to our work. The library is the hub of the Town.
- l. The Open University in Wales currently have 159 students living in the Anglesey constituency area. We promote the library services to our existing students and use the library as a way of promoting our free learning and our courses and qualifications to potential students living in the area.

7.2.5 A yw eich cleientiaid / defnyddwyr gwasanaeth yn defnyddio gwasanaethau llyfrgell Ynys Môn?

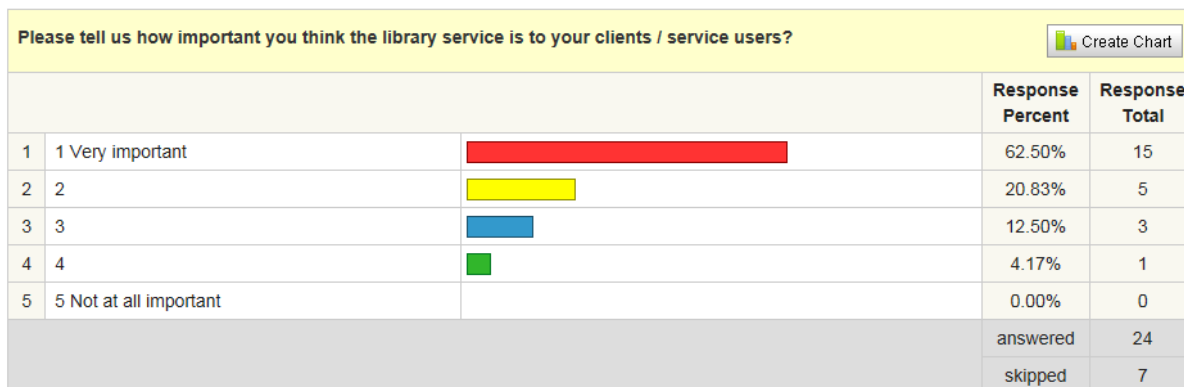
Do your clients / service users use library services on Anglesey?			Response Percent	Response Total
1	Yes		84.00%	21
2	No		0.00%	0
3	Not sure		16.00%	4
Please tell us more in the box below: (13) View			answered	25
			skipped	6

Pob un o'r 13 ymateb

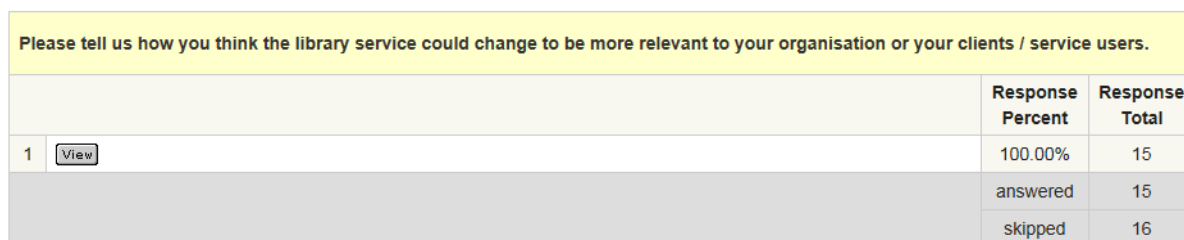
- a. The library is situated adjacent to the school
- b. tenants use the computers to look/apply for jobs, obtain information about Universal Credit and soon will need it for complete changed due to Universal credit coming in.
- c. as above
- d. Not sure of the specific numbers
- e. They mainly use the library as a quiet space with internet access
- f. As above
- g. Cyhoedd
- h. Mae'n hanfodol bwysig iddynt gael defnyddio cyfrifaduron a chael mynediad i'r we
- i. Ar ddiwedd pob sesiwn mae 75% o'r rhieni yn benthyg llyfrau a dvds

- j. Nifer fawr ar ôl mynychu sesiymnau Twf yn mynd i Rhannu Rhigwm hefyd ac yn benthyg llyfrau
- k. Mae rhai o blant yr ysgol yn defnyddio llyfrgell Cemaes ac yn siared am y llyfrau meant wedi cael o'r fan honno. Maent yn dod a thystysgrifau meant wedi eu hennill dros gwyliau'r haf I ddangos i'w ffrindiau
- l. At our meetings, held monthly throughout the year we frequently refer to local issues and the Library is given as the main reference point from which to obtain information. Members who do not have computer access are also advised that this is available at the library.
- m. See above. As part of our work with current and potential students we promote the library service as a place to go for informal learning, access to computers and access to information.

7.2.6 Dywedwch wrthom pa mor bwysig yr ydych yn meddwl yw'r gwasanaeth llyfrgelloedd i'ch cleientiaid/ defnyddwyr gwasanaeth.

7.2.7 Dywedwch wrthom sut yr ydych yn meddwl y gallai'r gwasanaeth llyfrgell ddod yn fwy perthnasol i'ch sefydliad neu eich cleientiaid / defnyddwyr gwasanaeth.

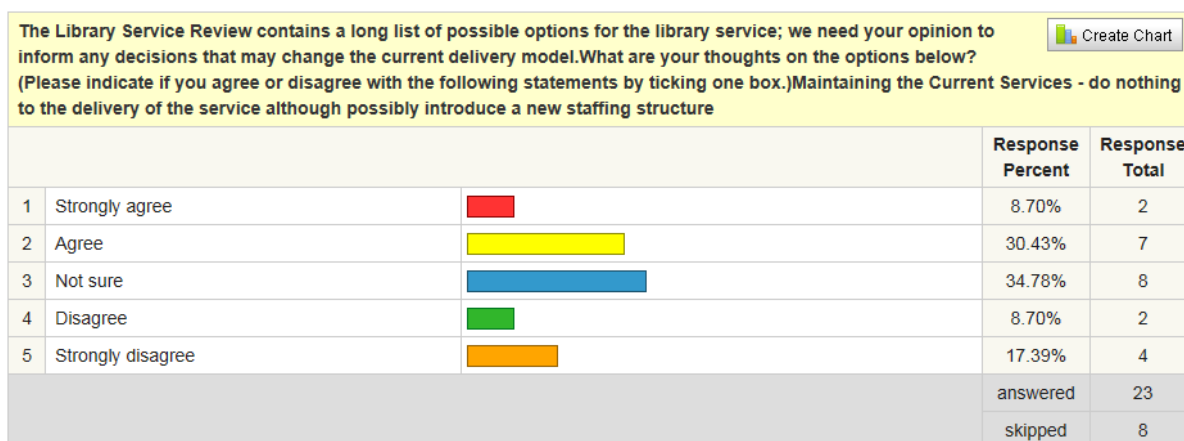
Pob un o'r 15 ymateb

- a. become digital hubs / one stop shops
- b. oriau agor - gwasanaethau I fod yn fwy hyblyg
- c. Best service is the current one provided
- d. provide tablets/kiosks- perhaps have a computer room

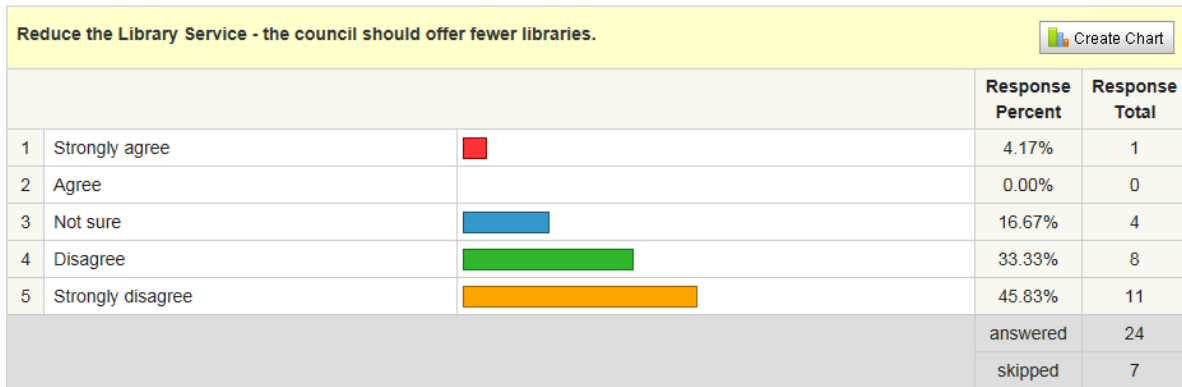
- e. we feel that the library service should be allowed the freedom and flexibility to engage with organisations such as ours so that allows value adding activities can be developed and greater community benefit is accrued. there appear to be a corporate silo mentality prevailing which restricts this happening.
- f. Angen codi proffil I ddangos cymaint o adnoddau / gwasanaethau sydd ar gael o fewn ein llyfrgelloedd
- g. Mae'r cyfleusterau, yn arbennig mewn ardaloedd difreintiedig, yn hanfodol gan nad yw'r rhain ar gael o hyd yn y cartref.
- h. Establishing libraries as community hubs - perhaps amalgamating with benefits advice services, mental health drop-in centres, housing support services (such as form filling etc), medical services - blood pressure, chiropody, healthy lifestyle information etc - would make them more sustainable
- i. Consideration can be given to work in partnership with adult services in developing a community hub model within existing library settings. This would support the prevention and early intervention agenda with older people. Hubs can provide signposting, advice and information, social and learning opportunities and promote intergenerational activity.
- j. llawer yn ddibynnol ar y gwasanaeth, I logi llyfrau, defnyddio I ddarllen papurau newydd, cyfrifiaduron, lle ymgynnul I wahanol grwpiau, wifi, llun gopio, ymchwilio I fewn I faterion, astudio, copiau o fapiau OS. cyfarfod a phobl eraill
- k. gall mwy o waith partneriaeth fod o fudd I ni fel sefydliad- gall yr gwasanaeth fod yn ymwybodol o'r gwasanaeth rydym ni yn gynnig er mwyn cefnogi yr hyn rydym yn ei gynnig
- l. Angen mwy o hysbysebu/hyrwyddo'r gwasanaethau sydd ar gael mewn Llyfrgell
- m. Ardal blant fwy
- n. Parhâd i'r hyn sy'n digwydd nawr.
- o. Provide a permanent information point about local societies, not just ours.

7.3 Rhan B: Y dyfodol

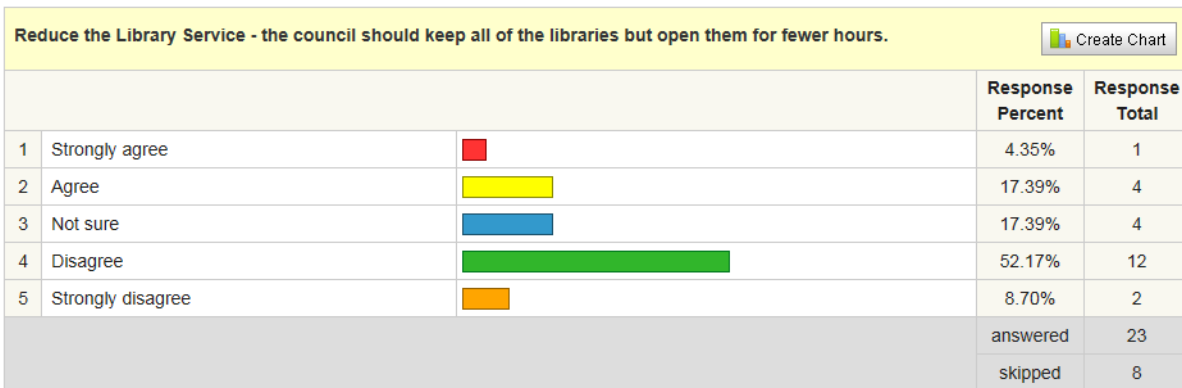
7.3.1 Cynnal y Gwasanaethau Presennol

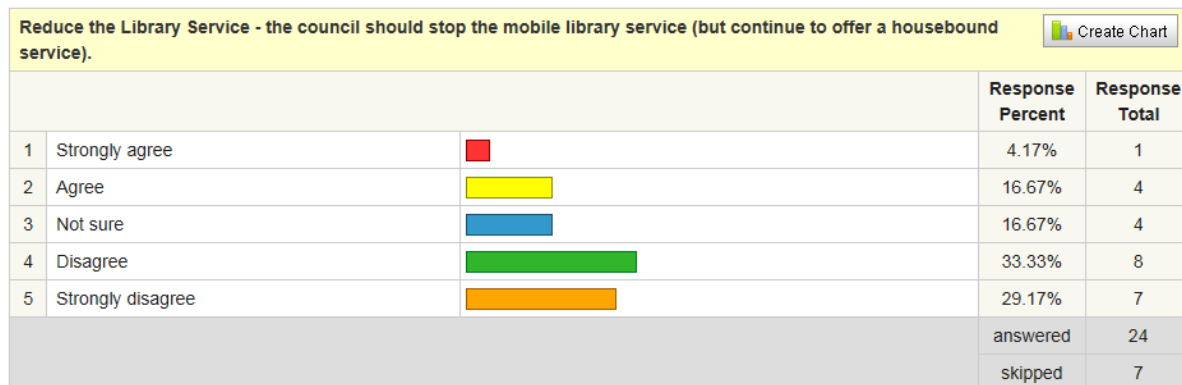
7.3.2 Lleihau'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd: Llai o Lyfrgelloedd

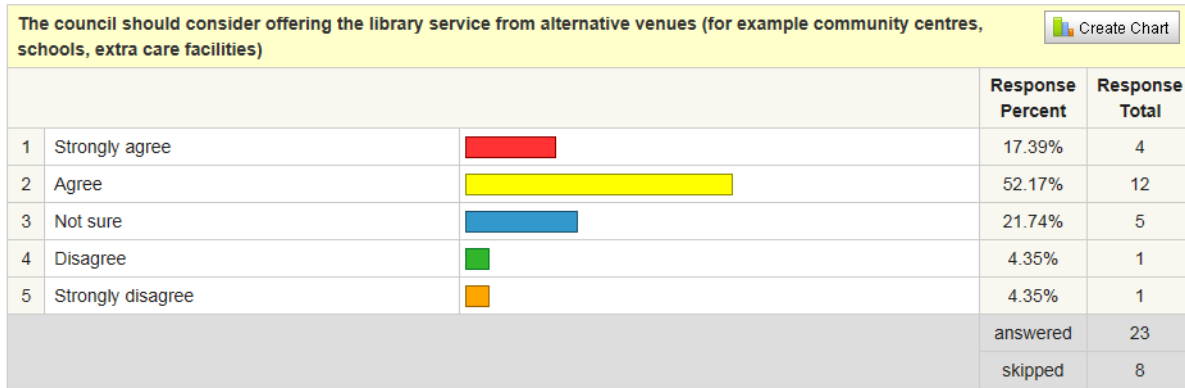
7.3.3 Lleihau'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd: Llai o oriau agor

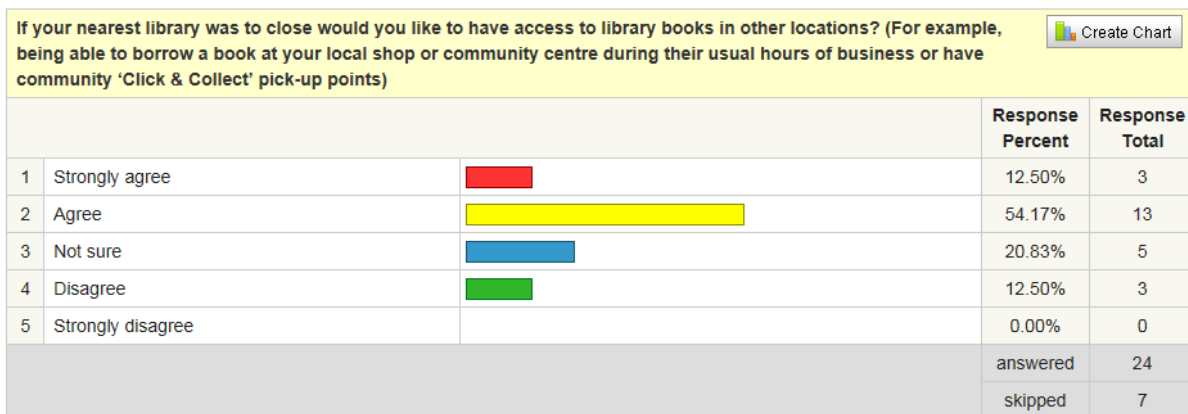
7.3.4 Lleihau'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd: Terfynu'r Llyfrgell Symudol (ond cynnal y gwasanaeth i'r rhai caeth i'r tŷ)

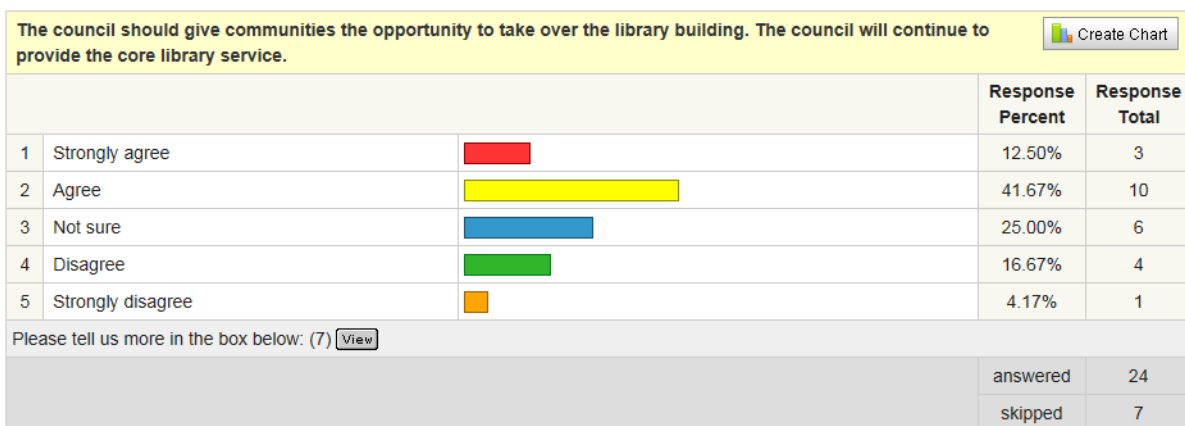
7.3.5 Dylai'r Cyngor ystyried cynnig y gwasanaeth llyfrgelloedd o leoliadau gwahanol

7.3.6 Mynediad i Lyfrau Llyfrgell mewn lleoliadau eraill

7.3.7 Dylai'r cyngor roi'r cyfle i gymunedau gymryd adeilad y llyfrgell drosodd. Bydd y cyngor yn dal i ddarparu'r gwasanaeth llyfrgell craidd

Pob un o'r 7 ymateb

- cysylltu efo'r aelodau y cymunedau I drafod yn agored am asesu gwahanol ffyrdd o weithio
- What we do know is that there is a need to keep the specialist skills of library staff. We feel that allowing greater scope for collaborative working would enhance the service and enable it to reach a wider audience. it would also allow the library service to become a stakeholder

in a wider range of initiatives thus ensuring a greater chance of sustainability. Examples could and should include engagement with those seeking work, community training and social enterprises. This would create opportunities for bespoke library interventions as well as delivery of the generic role.

- c. oni fyddai'n syniad da cynnwys y llyfrgell sirol dan do'r ysgol uwchradd - disgyblion, staff a rhieni yn gallu manteisio ar y gwasanaeth
- d. Whilst a click and collect option from other venues sounds interesting, this requires internet access and digital literacy skills which many people do not have. Many people also use the library as a quiet space which is essential for people studying. The library provides internet access while other venues may not. This is essential to ensure people because everything is now online
- e. Adult services in partnership with the Community Voice project in Medrwn Mon have worked closely with the citizens of Seiriol ward on the Building Communities project. This is an asset based approach to community development and is in keeping with the aspirations of the Social Services and Wellbeing Wales Act. Develop Social Enterprises and community/3rd sector consortia can ensure vital services/services of value and importance for people is continued. This along with the Ageing Well in Wales programmes places great value on utilising community assets to their full potential, encouraging and promoting communities to take more control of the services they value.
- f. sicrhau y gwasanaeth –
- g. Q1 Depends on what you mean by new staffing structure. Trained staff are key to the success of the library; you need more not fewer. Q3 Sorry but that is a very badly worded question. You actually need to extend the Library Service.
I don't think the person who wrote the questions understands the value to the community of a Library. We value all it has to offer, including the professionals who run it.

7.3.8 A ddylai'r cyngor gynnig mwy o'i wasanaethau o'r adeiladau llyfrgell presennol?

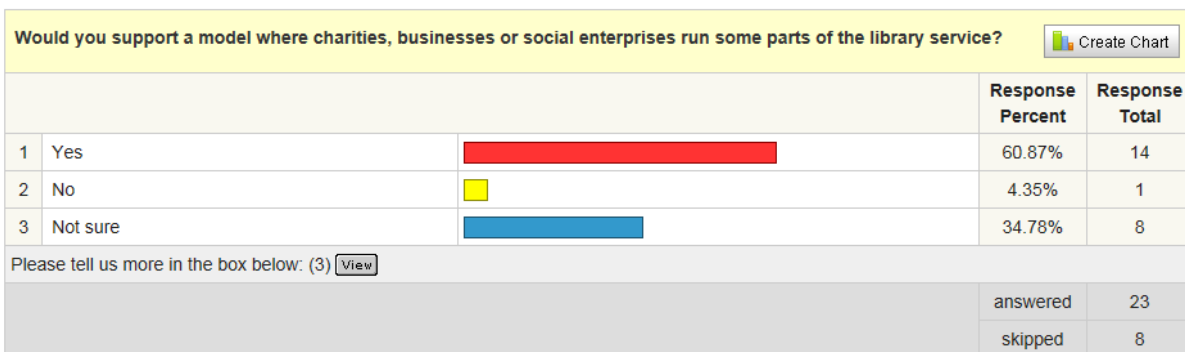
Should the council consider offering more of its services from the current library buildings (for example payment facility for rent / council tax?) Create Chart			Response Percent	Response Total
1	Yes	<div style="width: 91.67%; height: 15px; background-color: red;"></div>	91.67%	22
2	No	<div style="width: 4.17%; height: 15px; background-color: yellow;"></div>	4.17%	1
3	Not sure	<div style="width: 4.17%; height: 15px; background-color: blue;"></div>	4.17%	1
Please tell us more in the box below: (8) View			answered	24
			skipped	7

Pob un o'r 8 ymateb

- a. This may be a good idea to bring different services into one building to cut costs
- b. perhaps a one stop shop where a member of housing and council tax can arrange a time slot twice a week so tenants can visit the centre, learn, read books, seek advice online and then

- talk to a housing member of staff for any issues such as ASB issues, payment rent etc so we are on hand to give advice face to face.
- Given that the library service has been targeted for such extensive cuts we would need greater clarity on the rationale and structure of such an option.
 - A community hub model would certainly increase the footfall of people accessing library services.
 - defnyddio yr adeilad ar gyfer llawer o wasanaethau gwahanol
 - Os yw'n golygu cyfiawnhau parhad yr adeiladau. Gall y llyfrgelloedd gynnal 'syrjeris' budd-daliadau / rhent unrhyw broblemau unwaith yr wythnos
 - If the libraries are to be the direct contact point with the Council it would make sense to offer this and wider services perhaps CAB and certainly to act as a Tourist Office point. You can't do that if you cut back locations, hours and staff.
 - Offering additional services at the libraries seems the best way to maintain services with limited resources. This has the potential to increase footfall to the library and introduce new customers to the library services.

7.3.9 A fydddech yn cefnogi model lle mae elusennau, busnesau neu fentrau cymdeithasol yn rhedeg rhai rhannau o'r gwasanaeth llyfrgelloedd?

Pob un o'r 5 ymateb

- provided the specialist skills set was available to support such an approach
- As mentioned previously establishing social enterprises is a key element in the Social Services and Wellbeing Wales Act. The Council has signed up to the Dublin Declaration. This places emphasis on developing Age Friendly Communities. Libraries to me are located across the island providing accessible opportunities and information for older people on Anglesey.
- If one of the purposes of the library is to be the direct link with the Council, it's local contact point, then running it with volunteers does not reflect well on the Council.
- We all know times are hard, we have to cut back etc. but this death by a thousand cuts has been going on for years. People are weary of it and the thought of a 60% cut is ridiculous.
- Volunteers are increasingly hard to come across; if they thought they were taking someone's job it would be even more difficult.

7.3.10 A fyddai gennych ddiddordeb mewn:

Would you be interested in:			Response Percent	Response Total
1	Providing access to library services from within your existing business		66.67%	6
2	Providing access to library services from your community venue		66.67%	6
3	Assisting with the delivery of the library service as a community group		55.56%	5
4	Assisting with the delivery of the library service as a volunteer		22.22%	2
If so, please tell us more about you or your business/community group. (We will not publish this information; we will only use it to contact you to discuss this question further.) (7) View			answered	9
			skipped	22

*ni ddatgelwyd y sylwadau yn y cam hwn.

7.3.10 A oes gennych unrhyw syniadau neu awgrymiadau gwahanol?

Do you have alternative ideas or suggestions you think we should explore? Please tell us in the box below.			Response Percent	Response Total
1	View		100.00%	6
			answered	6
			skipped	25

Pob un o'r 6 ymateb

- mi fyddem yn hoffi bod yn rhan o grwp i drafod yn bellach
- I think the idea of a one-stop shop e.g. Libraries/Leisure Centres would be a good opportunity to retain services and also expand possibly for those not currently using one of either services.
- yes - please contact.
- ail frandio beth yw llyfrgell I ddenu llawer mwy o bobl drwy eu drysau!
- As I've mentioned earlier the community hub model can be discussed in greater detail and is particularly relevant to older people. The Ageing Well in Wales programme run from the Office of the Commissioner for Older People has the learning and employment of older people as one of its five key areas.
- At some stage politicians, including our Councillors, have got to decide if they believe that the current austerity measures are workable if you believe in growth. You already need to invest in the Library Service in order to sustain a minimum service; and you make no mention of future, increasing and changing demands on the Service.

8.0 SESIYNAU ESTYN ALLAN

8.1 YMGYNGHORIAD POBL IFANC

8.2 Ymgynghoriadau Ysgolion Uwchradd

Digwyddodd 4 sesiwn ymgynghori byr fyfyr mewn 4 o ysgolion uwchradd y sir. Hwyluswyd y sesiynau gan Llais Ni, a mynychodd Staff y Llyfrgelloedd i ddarparu cefndir a gwybodaeth.

Roedd 3 brif thema trafodaeth:

- A ydych yn defnyddio'r gwasanaeth Llyfrgell cyhoeddus? Pam? Lle? Pryd? Beth?
- Pam nad ydych yn ei ddefnyddio? Beth a fyddai'n gwneud i chi ddefnyddio'r gwasanaeth yn fwy?
- Y dyfodol - A oes gennych unrhyw syniadau? Sut y gallem gyflwyno'r gwasanaeth yn well?

Roedd trafodaethau'n fywiog gyda phobl ifanc yn hapus i leisio'u barn a'u syniadau. Adroddir am ymatebion yn Atodiad 3

8.3 Llais Ni

8.3.1 Mynychodd y Gwasanaeth Llyfrgelloedd Fforwm Llais Ni yn Llangefni (14/12/2015). Mae Llais Ni yn brosiect sy'n gweithio gyda plant a phobl ifanc i sicrhau y clywir eu lleisiau ar y materion sy'n bwysig iddynt.

8.3.2 Mynychodd 23 o bobl ifanc rhwng 12 a 24 oed y sesiwn. Cyflwynwyd yr ymgynghoriad i dri grŵp; cafwyd cyfle i gyfranogwyr ofyn cwestiynau. Gofynnwyd iddynt wedyn am eu hymateb i 11 o gwestiynau a oedd yn cyfateb yn agos â rhan B yr ymgynghoriad cyhoeddus. Ymatebodd y cyfan o'r rhai a oedd yn bresennol. Dim ond un unigolyn nad ymatebodd i bob cwestiwn gan ei fod wedi gorfod gadael cyn diwedd y sesiwn. Mae pob ymateb a dderbyniwyd wedi ei gynnwys yn Atodiad 4 yn yr iaith y'i derbyniwyd ac mewn perthynas â phob cwestiwn unigol.

9.0 Fforwm Tai Gwarchod Ynys Môn

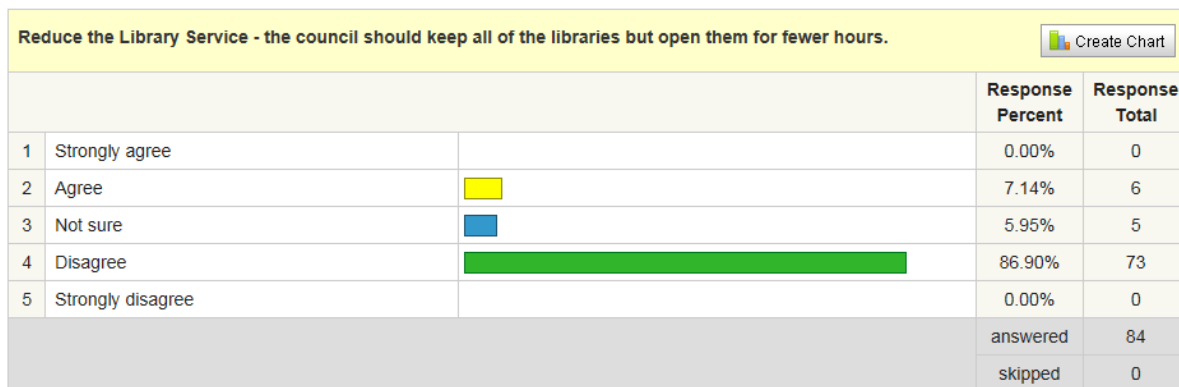
9.1 83 o gyfranogwyr lle roedd 72% yn rhai nad oedd yn defnyddio.

9.2 Gofynnwyd yr un cwestiynau ag yn Rhan B: Y Dyfodol yr holiadur agored a phartneriaid/rhanddeiliaid i'r cyfranogwyr

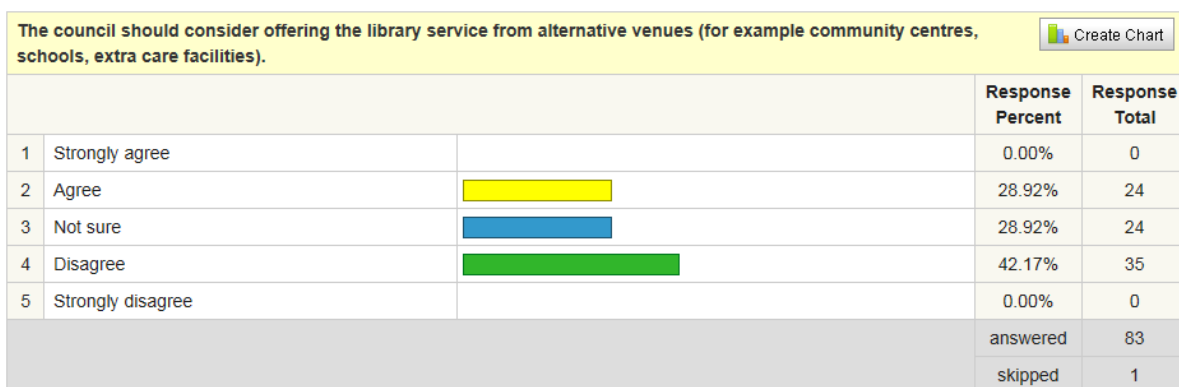
9.3 Dylai'r cyngor gynnig llai o lyfrgelloedd

Reduce the Library Service - the council should offer fewer libraries.		Response Percent	Response Total
1	Strongly agree	0.00%	0
2	Agree	3.61%	3
3	Not sure	1.20%	1
4	Disagree	95.18%	79
5	Strongly disagree	0.00%	0
		answered	83
		skipped	1

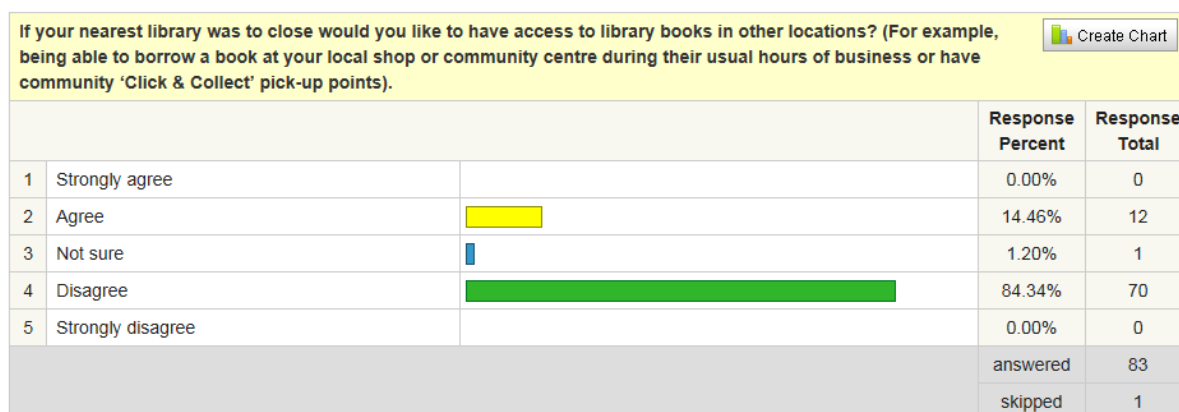
9.4 Dylai'r cyngor gadw'r llyfrgelloedd ond agor am lai o oriau

9.5 Dylai'r cyngor ystyried cynnig y gwasanaeth Llyfrgell o leoliadau eraill

9.6 Pe tai eich Llyfrgell agosaf yn cau a fydddech yn hoffi cael mynediad at lyfrau Llyfrgell mewn lleoliadau eraill

9.7 Dylai'r cyngor roi cyfle i gymunedau gymryd rheolaeth o adeiladau. Y cyngor fyddai'n darparu'r gwasanaeth Llyfrgell.

The council should give communities the opportunity to take over the library building. The council will continue to provide the core library service.			Response Percent	Response Total
1	Strongly agree		0.00%	0
2	Agree		9.52%	8
3	Not sure		0.00%	0
4	Disagree		90.48%	76
5	Strongly disagree		0.00%	0
Please tell us more in the box below: (0)				
			answered	84
			skipped	0

9.8 A ddylai'r cyngor gynnig mwy o'i wasanaethau o adeiladau'r Llyfrgell?

Should the council consider offering more of its services from the current library buildings (for example, payment facility for rent / council tax?)			Response Percent	Response Total
1	Yes		97.62%	82
2	No		2.38%	2
3	Not sure		0.00%	0
Please tell us more in the box below: (0)				
			answered	84
			skipped	0

9.9 A fydddech yn cefnogi model lle bo elusen, busnes neu fenter gymdeithasol yn rhedeg rhai agweddau o'r gwasanaeth Llyfrgell?

Would you support a model where charities, businesses or social enterprises run some parts of the library service?			Response Percent	Response Total
1	Yes		10.71%	9
2	No		88.10%	74
3	Not sure		1.19%	1
Please tell us more in the box below: (0)				
			answered	84
			skipped	0

9.10 Gofynnwyd cwstiwn ychwanegol i'r Fforwm Tai Gwarchod

Pa mor bwysig yw llyfrgelloedd i'r gymuned?		
Dim yn bwysig	0	0%
Gweddol bwysig	0	0%
Pwysig iawn	0	0%
Hanfodol	84	100%

10.0 AROLYGON STRYD WYNEB YN WYNEB

10.1 Fel yr adroddwyd yn 4.4 cynrychiolwyd canran uchel o ddefnyddwyr yn ymatebion yr holiadur. Mae hyn yn unol ag ymgynghoriadau cyffelyb a gynhaliwyd mewn lleoedd eraill. O ganlyniad cynhaliwyd ymgynghoriadau 'arolwg stryd' ychwanegol i gael ymateb gan y grŵp hwn er mwyn goleuo'r trafodaethau. Casglwyd ymatebion gan ddefnyddwyr a rhai nad ydynt yn ddefnyddwyr.

Gofynnwyd yr un cwestiynau ag yn Rhan B: Y Dyfodol, yr holiadur agored a partneriaid/rhanddeiliaid i'r cyfranogwyr.

Holiadur Gwasanaeth Llyfrgelloedd - Wyneb yn Wyneb Porthaethwy 21/12/2015.

21 ymateb 90% yn rhai nad ydynt yn defnyddio

Holiadur Gwasanaeth Llyfrgelloedd – Wyneb yn Wyneb Llangefni 17/12/2015

17 ymateb 82% yn rhai nad ydynt yn defnyddio

Holiadur Gwasanaeth Llyfrgelloedd - Wyneb yn Wyneb Amlwch 09/12/2015

13 ymateb 82% yn rhai nad ydynt yn defnyddio

Holiadur Gwasanaeth Llyfrgelloedd – Wyneb yn Wyneb Caergybi 09/12/2015

41 ymateb 63% yn rhai nad ydynt yn defnyddio

10.2 Manylir isod ar yr ymatebion a dderbyniwyd.

10.2.1

Cynnal y Gwasanaethau Presennol – gwneud dim byd i gyflwyno'r gwasanaeth er o bosibl gyflwyno strwythur staffio newydd		
Cytuno'n Gryf	12	13%
Cytuno	54	58%
Anghytuno	3	3%
Anghytuno'n Gryf	24	26%

10.2.2

Lleihau'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd - dylai'r cyngor gynnig llai o lyfrgelloedd.		
Cytuno'n Gryf	1	1%
Cytuno	27	29%
Anghytuno	9	10%
Anghytuno'n Gryf	55	60%

10.2.3

Lleihau'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd - dylai'r cyngor gadw'r holl lyfrgelloedd ond eu hagor am lai o oriau.		
Cytuno'n Gryf	1	1%
Cytuno	29	31%
Anghytuno	15	16%
Anghytuno'n Gryf	48	52%

10.2.4

Lleihau'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd – Dylai'r cyngor derfynu'r gwasanaeth llyfrgell symudol (ond parhau i gynnig gwasanaeth caeth i'r tŷ).		
Cytuno'n Gryf	0	0%
Cytuno	19	21%
Anghytuno	35	39.5%
Anghytuno'n Gryf	35	39.5%

10.2.5

Dylai'r cyngor ystyried cynnig y gwasanaeth llyfrgell o wahanol leoliadau (er enghraifft canolfannau cymunedol, ysgolion, cyfleusterau gofal ychwanegol).		
Cytuno'n Gryf	3	4%
Cytuno	32	43%
Anghytuno	19	25%
Anghytuno'n Gryf	21	28%

10.2.6

Pe bai eich llyfrgell agosaf i gau a fydddech yn hoffi cael mynediad i lyfrau llyfrgell mewn lleoliadau eraill? (Er enghraifft, gallu benthg llyfr yn eich siop neu eich canolfan gymunedol leol yn ystod eu horiau busnes arferol neu gael pwyntiau codi 'Clic a Chasglu' cymunedol).		
Cytuno'n Gryf	0	0%
Cytuno	28	35%
Anghytuno	30	38%
Anghytuno'n Gryf	21	27%

10.2.7

Dylai'r cyngor roi'r cyfle i gymunedau gymryd rheolaeth o adeiladau llyfrgell. Bydd y cyngor yn parhau i ddarparu gwasanaeth llyfrgell craidd.		
Cytuno'n Gryf	1	1%
Cytuno	34	45%
Anghytuno	25	33%
Anghytuno'n Gryf	16	21%

10.2.8

A ddylai'r cyngor ystyried cynnig mwy o'i wasanaethau o'r adeiladau llyfrgell presennol (er enghraifft, cyfleuster talu rhent / treth gyngor?)		
Dylai	67	76%
Na ddylai	10	11%
Dim yn siŵr	11	13%

10.2.9

A fydddech yn cefnogi patrwm lle mae elusennau, busnesau neu fentrau cymdeithasol yn rhedeg rhai rhannau o'r gwasanaeth llyfrgelloedd?		
Byddwn	25	37%
Na fyddwn	28	42%
Dim yn siŵr	14	21%

10.2.10

Pa mor bwysig yw llyfrgelloedd i'r gymuned?		
Dim yn bwysig	5	3%
Gweddol bwysig	25	15%
Pwysig iawn	41	25%
Hanfodol	95	57%

11.0 GOHEBIAETH A DDERBYNIWYD

11.1 Atgynhychir gohebiaeth yn Atodiad 5

Llythyr gan ddefnyddiwr llyfrgell

Llythyr gan Gymdeithas Ddinesig Porthaethwy

Llythyr o Gyngor Tref Biwmares

Llythyr o'r Brifysgol Agored yng Nghymru